

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 7CoP/103/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7513200578
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 03. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Frederika Zozuláková
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2013:7513200578.1

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach vo veci starostlivosti súdu o maloletého D. G., nar. XX.XX.N., zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach, t.č. v náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov D. G., nar. XX.XX.N. a D. G., nar. XX.XX.N., obaja bytom Ď. Č.. N., dieťaťa rodičov E. G., nar. XX.XX.N., bývajúcej v Ď. Č.. N. a neurčeného otca, v konaní o nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní starého otca D. G., právne zastúpeného JUDr. Jarmilou Machovou, advokátkou, Advokátska kancelária so sídlom v Košiciach, Štúrova 20, proti uzneseniu Okresného súdu Košice-okolie č.k. 19P 19/2013-12 z 23.01.2013 takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa predbežne zveril maloletého Jána do dočasnej starostlivosti Reedukačného centra T..

V odôvodnení uviedol, že dňa 17.01.2012 podal Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach podnet na nariadenie ústavnej starostlivosti z dôvodu, že starí rodičia, ktorým bol maloletý zverený do náhradnej osobnej starostlivosti rozsudkom Okresného súdu Košice - okolie č.k. 9P 82/2011 zo dňa 24.01.2012, nezvládajú jeho výchovu a jeho fyzický a psychický vývin je vážne narušený a ohrozený. Maloletý je v školskom roku 2012/2013 žiakom II. špeciálnej triedy variantu A, absoljuje štvrtý ročník školskej dochádzky v špeciálnej základnej škole. Má vymeškaných 50 vyučovacích, z toho 11 neospravedlnených. Zo správy školy vyplýva, že maloletý nemá záujem o vzdelávanie, je agresívny, vulgárny, má sklony k deštrukcii predmetov a sexuálnej deviácii, čo má za následok jeho neprospievanie vo výchovno-vzdelávacom procese. Maloletý má pritom zabezpečené miesto v Reedukačnom centre T..

Následne súd citoval ust. § 74, § 76 ods. 1 písm. b) a ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku a nariadil predbežné opatrenie, pretože zistený skutkový a právny stav odôvodňujú zverenie maloletého do dočasnej starostlivosti Reedukačného centra T.. Súd mal preukázané, že maloletý nemá zo strany starých rodičov zabezpečenú dostatočnú výchovu a je tu dôvodná obava, že jeho ponechaním v doterajšom prostredí bude ohrozený jeho psychický a fyzický vývin. Stotožnil sa so skutkovými a právnymi dôvodmi podnetu na nariadenie predbežného opatrenia.

V zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu prostredníctvom svojej právnej zástupkyne starý otec maloletého odvolanie. Uviedol, že o maloletého sa s manželkou (starou matkou) starajú od jeho narodenia, preto poznajú jeho zdravotný stav, zabezpečujú jeho dochádzku do špeciálnej základnej školy a pravidelne s maloletým navštevujú lekárov. Vyjadril presvedčenie, že triedna učiteľka maloletého má zjavne voči maloletému negatívny postoj. Uviedol, že pravidelné návštevy psychiatrickej ambulancie a dodržiavaná liečba výrazne prispeli k zlepšeniu zdravotného stavu maloletého. Rozhodnutie súdu o nariadení predbežného opatrenia považoval za nezákonný zásah do jeho základných práv a tiež práv maloletého. Zdôraznil, že skutočnosti uvádzané Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v podnete sa

nezakladajú na pravde, pričom súd rozhodol o nariadení predbežného opatrenia bez toho, aby si tieto skutočnosti náležite preveril. Bol toho názoru, že rozhodnutie súdu bolo predčasné, preto ho navrhol zrušiť. K odvolaniu pripojil správu ošetrojúcej lekárky maloletého E.. I. U. z 6.2.2013, z ktorej vyplýva, že dieťa je sledované odbornými lekármi pre poruchy správania, sec. epi neurológom, pedopsychiatrom, alergológom pre recidívy infektov dýchacích ciest, pre pomočovanie urológom. Starí rodičia s dieťaťom pravidelne absolvujú kontroly odborných lekárov, dodržiavajú rady lekára, pri ochorení včas vyhľadávajú lekára, prídu s dieťaťom na vyšetrenie, očkovanie. Lieky predpísané odbornými lekármi pravidelne podávajú, prichádzajú ich predpísať. Ďalej pripojil správu detskej psychiatričky E.. Q.W. S. z 11.2.2013, z ktorej vyplýva, že maloletý D. G. je vedený v jej ambulancii, pravidelne raz mesačne kontrolovaný, nastavený na medikamentóznú liečbu, ktorú podľa údajov pravidelne užíva. V objektívnom náleze dominuje hyperkinetický syndróm, narušenie kognitívnych funkcií, poruchy správania. Tie sú dané a podmienené genetickým terénom, prežitou depriváciou, aktuálne prebiehajúcou poruchou. Z priloženej správy Obce E.. z 12.2.2013 vyplýva, že Obecný úrad v E.. na základe žiadosti zákonných zástupcov mal. D. G. predkladá správu o povesti. Miestnym šetrením bolo zistené, že mal. D. G. má trvalý pobyt v obci E.. č. N.. Je synom E. G., otec nie je uvedený. Maloletý bol zverený do starostlivosti starých rodičov D. a D. G.. Navštevuje základnú školu v E.., je žiakom II. špeciálnej triedy v školskom roku 2012/2013, v škole dosahuje veľmi slabé výsledky, na hodinách nepracuje, často vyrušuje. Má vymeškaných 83 vyučovacích hodín, z toho 29 neospravedlnených. Na obecnom úrade bol vykonaný pohovor so zákonnými zástupcami, aj s matkou maloletého z dôvodu sťažnosti susedov na nemiestne správanie sa na verejných priestranstvách a rušenie domového pokoja. Po uvedenom pohovore sa zlepšilo správanie maloletého voči susedom. Pomery v rodine sú skromné, rodina je odkázaná na sociálne dávky a invalidných dôchodok starej mamy. Starí rodičia sa snažia vnukovi vytvoriť vhodné rodinné zázemie a o jeho výchovu sa riadne starajú aj napriek tomu, že chlapec má vážne zdravotné problémy.

Kolízny opatrovník sa k odvolaniu nevyjadril. Konajúcemu súdu doručil 14.3.2013 správu o prešetrení výchovného prostredia, v ktorej uviedol, že mal. D. bol zverený do náhradnej osobnej starostlivosti starých rodičov rozsudkom Okresného súdu Košice-okolie z 24.1.2012 sp.zn. 9P82/2012. Stará matka je invalidná dôchodkyňa, starý otec je vedený ako uchádzač o zamestnanie. Vzhľadom na zdravotné problémy mal. D. stará matka s ním od útleho detstva pravidelne navštevuje neurologickú, psychiatrickú a alergologickú ambulanciu v P.. Starí rodičia maloletého majú kritický postoj k tvrdeniam školy ohľadom správania ich vnuka, obraňujú ho, ale jeho výchovu evidentne nevládajú. Mal. D. pochádza z nevhodného a demotivujúceho prostredia, ktoré ovplyvňuje jeho mravné správanie sa. Zo správy podanej školou vyplýva, že mal. D. je v školskom roku 2012/2013 žiakom II. špeciálnej triedy variantu A, absolvuje 4. ročník školskej dochádzky. Za školský rok má vymeškaných 50 vyučovacích hodín, z toho 39 ospravedlnených a 11 neospravedlnených. Zo správy Základnej školy v E.. vyplýva, že mal. D. patrí k najslabšie prospievajúcim žiakom v triede. Nemá záujem o vzdelávanie, je agresívny, vulgárny, má sklony k deštrukcii predmetov a sexuálnej deviácii. Tieto skutočnosti majú za následok celkové neprospievanie žiaka vo výchovnovzdelávacom procese. Mal. D. bol v ostatnom období trestne stíhaný Okresným riaditeľstvom PZ Košice-okolie, Obvodným oddelením PZ v T. pod ČVS: ORP-436/BO-KS-2012 z 19.4.2012 za prečin poškodzovania cudzej veci, ktorého sa dopustil tak, že 22.3.2012 pred miestnym pohostinstvom poškodil osobné motorové vozidlo tak, že ho na ľavej strane poškriabal klincom. Okresným riaditeľstvom PZ Košice-okolie, Obvodným oddelením PZ v T. pod ČVS: ORPZ-KS-OPP6-P-78/2012 z 4.6.2012 bol mal. D. vyšetrovaný za priestupok proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa dopustil tak, že 25.5.2012 sa s nožom v ruke vyhrážal zabitím D. P. a jeho rodine. Okresným riaditeľstvom PZ Košice-okolie, Obvodným oddelením PZ v T. pod ČVS: ORPZ-KS-OPP6-P-81/2012 z 28.6.2012 bol mal. D. vyšetrovaný vo veci priestupku proti občianskemu spolunažívaniu, ktorého sa dopustil opakovane tým, že chodil pred rodinný dom č. N., kde na E. P. nar. XX.X.N., trvale bytom E.. N. vykrikoval rôzne vulgarizmy, vykonával schválnosti a ukladal mu pred bránu rodinného domu kamene, aby si tým poškodil auto. Mal. D. G. sa dopustil vyššie uvedených skutkov, vykonaným objasňovaním bolo zistené, že predmetné skutky nemožno prejednať z dôvodu, že mal. D. v čase spáchania skutkov nedovršil zákonom stanovený vek a vzhľadom na uvedenú skutočnosť, boli uvedené veci odložené. Rodičia neprejavujú záujem o syna a starí rodičia výchovu svojho vnuka nevládajú. Z uvedeného dôvodu existovala dôvodná obava ohrozenia fyzického, psychického a mravného vývinu dieťaťa. Úrad podal 17.1.2013 podnet na nariadenie predbežného opatrenia. Úrad prešetril pomery v prirodzenom rodinnom prostredí dieťaťa a súčasne vykonal výchovné pohovory s mal. D., jeho zákonnými zástupcami, t.j. starými rodičmi a inými členmi rodiny z dôvodu prevencie do budúcnosti. Napriek uvedeným skutočnostiam k náprave nedošlo, preto na podanom návrhu trvajú.

Matka sa vo vyjadrení k odvolaniu stotožnila s odvolaním, pretože starí rodičia sa o maloletého starali ako najlepšie vedeli.

Podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. odvolací súd rozhodnutie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa ust. § 76 ods. 1 písm. b/ O.s.p. predbežným opatrením môže súd uložiť účastníkovi najmä, aby odovzdal dieťa do starostlivosti druhého z rodičov, alebo do starostlivosti toho, koho označí súd, alebo do striedavej osobnej starostlivosti.

Predbežné opatrenie predstavuje jeden zo zabezpečovacích inštitútov v civilnom procese a jeho zabezpečovacia funkcia sa prejavuje najmä v schopnosti zabrániť dočasnou a provizórnou úpravou nepriaznivým následkom, ktoré by mohli pred začatím konania alebo už v začatom konaní nastať. Pri nariadovaní predbežného opatrenia prevláda požiadavka rýchlosti nad požiadavkou úplnosti skutkových zistení a to z dôvodu, že nariadenie predbežného opatrenia má dočasný (predbežný) charakter. V dôsledku toho sa nezisťujú všetky skutočnosti, ktoré má mať súd zistené pred vydaním konečného rozhodnutia (vo veci samej), a skutočnosti, z ktorých sa vyvodzuje dôvodnosť návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, nemusia byť preukázané dôkazmi. Zákon z toho dôvodu ani nepredpokladá, že by pri rozhodovaní o predbežnom opatrení mal súd vykonávať dokazovanie (§ 120 a nasl. O.s.p.). Pre nariadenie predbežného opatrenia je postačujúce, pokiaľ sú okolnosti, z ktorých sa vyvodzuje opodstatnenosť návrhu na toto dočasné opatrenie, aspoň osvedčené. Miera osvedčenia sa riadi danou situáciou, najmä naliehavosťou jej riešenia. Preukázanie alebo aspoň osvedčenie skutočností odôvodňujúcich nariadenie predbežného opatrenia sa posudzuje len podľa obsahu návrhu a k nemu pripojených, prípadne dodatočne predložených listín. Takýto postup súdu predpokladá platnú právnu úpravu (§ 115 ods. 1 O.s.p. a contrario, § 75 ods. 7 O.s.p.) sledujúca tým dosiahnutie účelu právneho inštitútu predbežného opatrenia, ktorým je rýchle a pružné riešenie situácie vyžadujúcej okamžitý zásah súdu. Ak by v konaní o nariadenie predbežného opatrenia bolo potrebné trvať na požiadavke riadneho vykonania a hodnotenia dôkazov, mohol by byť účel tohto procesného inštitútu zmarený, pretože základnými znakmi predbežných opatrení sú ich dočasnosť a provizórnosť. Najmä atribút provizórnosti je potrebné mimoriadne vyzdvihnúť, lebo už zo samotného označenia „predbežné opatrenie“ vyplýva, že nejde o konečnú a definitívnu úpravu vzťahov medzi účastníkmi a že nariadením predbežného opatrenia nezískava jeden z účastníkov silnejšie postavenie, nezískava práva, o ktorých sa má rozhodnúť až v budúcnosti, ale sa ním len dočasne a hlavne predbežne upravuje určitý okruh vzťahov.

Odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie podľa ust. § 212 ods. 2 písm. a/ O.s.p. bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že boli splnené zákonné podmienky pre nariadenie predbežného opatrenia, pretože v danom prípade existuje naliehavá potreba dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania a to umiestnením maloletého dieťaťa do starostlivosti reedukačného centra vzhľadom na doposiaľ zistené skutočnosti, ktoré preukazujú, že ponechanie maloletého v pôvodnom výchovnom prostredí by mohlo závažným spôsobom ohroziť alebo narušiť jeho výchovu, fyzický a mravný vývin. Agresívne a nevhodné správanie maloletého, ktorých sa opakovane dopúšťa, ktoré naplňajú skutkovú podstatu trestného činu, prípadne priestupku, ako aj jeho neuspokojivé výsledky v škole jednoznačne preukazujú, že starí rodičia nezvládajú výchovu maloletého, aj keď mu zabezpečujú starostlivosť primerane svojim možnostiam. Ani z podanie odvolania starého otca nevyplýva, že zo strany starých rodičov boli vykonané také výchovné opatrenia, ktoré by pozitívne ovplyvnili a zlepšili správanie sa maloletého a jeho prospech v škole. Pravidelné návštevy všeobecných lekárov, či lekárov špecialistov nemožno považovať za také zabezpečenie výchovy maloletého, ktoré by eliminovalo neakceptovateľné správanie sa maloletého voči jeho okoliu. Ani príprava do školy sa vzhľadom na výsledky maloletého nejaví ako postačujúca. Odvolací súd dospel k záveru, že urýchleným začatím prevýchovy maloletého a jej úspešným postupom môže nastať stav, že umiestnenie maloletého, v prípade eventuálnej ústavnej starostlivosti, nebude potrebné, čím bude naplnený účel predbežného opatrenia, ktorým je zabezpečenie adekvátnej starostlivosti o maloletého, ktorá v domácom prostredí vzhľadom na stav dieťaťa nie je možná. Odvolací súd je toho presvedčenia, že nariadenie predbežného opatrenia je v záujme maloletého dieťaťa a je nepochybné, že ujma na právach účastníkov, ktorá môže

vzniknúť v prípade, ak sa ukáže, že predmetné tvrdenia v podnete na nariadenie predbežného opatrenia, prípadne v správe o prešetrení o výchovného prostredia nie sú pravdivé, bude menšia, ako ujma, ktorá by vznikla, ak by súd dočasne neupravil pomery maloletého dieťaťa. Skutočnosti tvrdené účastníkmi konania a odvolacie námietky starého otca budú predmetom dokazovania vo veci samej, ktoré súd začal z úradnej povinnosti, v rozsahu, ktorý presahuje rámec dokazovania v konaní o nariadení predbežného opatrenia. Odvolací súd tiež dodáva, že predbežné opatrenie má len dočasný charakter a zásadne sa ním neprejudikuje rozhodnutie vo veci samej. Súd prvého stupňa môže tiež zrušiť predbežné opatrenie ak zistí, že dôvody pre jeho nariadenie zanikli. Na základe uvedeného odvolací súd potvrdil napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa podľa ust. § 219 ods. 1 O.s.p. ako vecne správne.

Odvolací súd považuje za potrebné poznamenať, že konštatovanie súdu prvého stupňa o stotožnení sa s podnetom Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Košiciach nie je v súlade s ust. § 76 ods. 4 O.s.p., nakoľko v zmysle tohto ustanovenia sa súd môže stotožniť len s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia, pričom podnet je možné považovať za dôvodný, v takomto prípade súd postupom podľa § 75 ods. 1 vety druhej O.s.p. nariadi predbežné opatrenie a v prípade, ak podnet považuje za nedôvodný, nie je potrebné o ňom rozhodnúť s tým, že v prípade podania podnetu na nariadenie predbežného opatrenia neplatia ani lehoty na rozhodnutie o predbežnom opatrení podľa § 75 ods. 5 O.s.p., nakoľko predpokladom pre takýto postup je podanie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ako nepochybne vyplýva z citovaného ustanovenia. Uvedené pochybenie však nemalo vplyv na vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Poučenie:

Pri tomto uznesení nie je prípustné odvolanie.